

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institutiones Morales

In Quibus Vnivers[ae] Quaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1616

17. Cur Mediolanensis Ecclesia à Romanæ Ecclesiæ iure & potestate
aliquando descuerit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14007

tamen Felix in gratiam Imperatoris reuersus, & suæ sedi & Ecclesiæ restitutus, diem suum pie & religiose obiisse.

Nicolaus I. anno 862. Ioannem archiepiscopum Ra-uennatem ad sedem Apostolicam propter obiecta crimina vocatum, venire recusantem archiepiscopali dignitate priuauit. Is autem Papiam ad Ludouicum Imperatorem confugiens, ab eo liceras commendatitias ad Pontificem impetrauit, & Legatos, qui Pontificem rogarent, vt Ioanni Romam ad causam dicendam tuto proficisci liceret: quod non grauate Pontifex concessit. Nicolaus Conuentum episcoporum ad eam rem cognoscendam indixit. Ioannes autem accepta facultate dicendi in magno Præfulum Conuentu, in domo Leonina cum se purgare nequiret, culpam suam ingenue confessus est. Pontifex præfente consilio sic sententiam tulit, vt secundo quoque anno sedem Apostolicam uisitaret, nisi aduersa ualitudine præpeditus, aut beneficio Pontificio absolutus esset. Deinde ne episcopos per Æmiliam consecraret, nisi à Clero populoque electos, & literis super ea re à Pontifice missis. Tertio ne prohiberet eosdem episcopos quotiescumque ad sedem Apostolicam venire uellent, Romam accedere. Quarto, ne illam ab eis pecuniam, nisi quæ legibus continetur, exigeret. Quinto, vt nullius hominis res quocumque modo & iure partas, & possessas aliqua ratione occuparet. Sexto, prædia quæ à iure S. Petri ad ius S. Appollinaris transfusisset, & in Emphyteusim singulis hominibus tribuisset, diligenter exquirere, & ipsas emphyteuses rescindere, & S. Petro cuius fuerat, restitueret. Has autem sanctissimas iussiones, tota Synodus ita approbavit, vt ab omnibus ter acclamatum sit: *Rectum iudicium summi Præsulis, iusta definitio pastoris vniuersalis Ecclesiæ, salubris institutio Christi discipuli, omnibus placet, omnes eadem dicimus, eadem sapimus, eadem iudicamus.* Tunc Ioannes uidentibus omnibus eadem se obseruaturum iureiurando, & scripto confirmauit: & soluta Synodo, Ra-uennam ad suos rediit.

Quo tempore Paschalis II. & Gelasius II. Ecclesiæ Romanæ præsidebant. Ra-uennates, cum multis ante annis archiepiscopos ad Regium nutum, qui Romano Pontifici aduersarentur, delegissent, Walterum Canonicum Regularem in primis Sedis Apostolicæ deditum designarunt, & vt in gratiam Ecclesiæ reciperentur, anxie, & sollicitè precabantur. Ea re gauisus Gelasius, Calendis Septembris anno salut. millesimo centesimo decimo octauo, ad Walterum ita scripsit, vt refert Sigonius, lib. 10. anno 1118. *Ra-uennas Ecclesia per multos iam antea annos à Romana corpore Ecclesiæ auulsa, multa eidem incommoda calamitate, & artulit, & multis Ecclesiis dissidiu materiam præbuit. Itaque ob eius nequitiam nonnullas subiectarum Ecclesiarum sibi Apostolica Sedes assumpsit, vt hac ratione ad humilitatis atque unitatis rationem adduceretur. Nunc uero cum eadem ad auctoritatem matris suæ Romanæ Ecclesiæ redierit, ac filius eius, cum antea per tyrannidem regiam Præsules regibus probatos acciperent, nunc Patrium suorum errore aguito, ex Canonicis institutis Episcopum Deo probatum elegerint: & dissidiu improbatu, in Catholica congregationis sinum reuerterint, ac reuerendissimum te frater Valere, à disciplina Fratrum Regularium assumptum, religionis & sapientia opinione in B. Appollinaris Cathedra collocarint: ob eam rem nos, pro iure nostro, personam tuam ad Episcopale officium consecrantes tibi, & per te Ra-uennati Ecclesiæ dignitatem, quam ante huius dissidiu tempora per Romanam Ecclesiam possiderat, restituimus; saluo in omnibus iure atque auctoritate Sedis Apostolicæ. Concedimus tibi, tuisque successoribus in eisdem Sedis Apostolicæ obedientia permanentibus, Episcopatus Æmilia prouincia, id est, Placentia, Parma, Rhegi, Mutina, Bononia, Ferraria, Adria, Chomacchi, Fauentia. Fori Lori Luuti, Fori Pompili, Bobii, Cesenna, Ficole: confirmamus uobis Ducatum Ra-uenna, Monasteria S. Adalberti, & S. Hilarii, & ceteras possessiones ab antecessoribus nostris, & Catholicis regibus traditas, Pomposiani quoque Monasterii curam, atque usum Pallii damus: cuius indumenti honore, humilitas atque iustitia declaratur. Hæc tibi apud Sigonium, lib. 10.*

C A P. XVII.

Cur Mediolanensis Ecclesia à Romana Ecclesia iure, & potestate aliquando desinerit.

Sciendum est, tempore Nicolai II. anno 1059. ut scribit Sigonius, lib. 9. de Regno Italia, Petrum Damiani Anselmo Episcop. allumpto a Pont. Rom. Legatum missum fuisse, vt insanam Ecclesiæ Mediolanensis contumaciam cognosceret, & ad Pontificem referret. Ille igitur pro dignitate receptus, causam suæ ad Mediolanenses Legationis in concione exposuit. Et cognita, postmodum rumor in ciuitate à factione Clericorum excitatus insonuit, Ambrosianam Ecclesiam antiquis Patrum institutis liberam, nec Romanis legibus adstrictam, nec Pontificis Romani ius uilum in ea ordinandam & constituendam agnoscere. Itaque sublato clamore raptim uodique à tumultuantibus ad Episcopum concurrunt, campanarum strepitu, ac prægrandis tubæ clangore urbs tota completur, & mors Legato Pontificio ab omnibus intentatur. Accenderat autem inuidia flammam, quod Petrus legatus pridie in Conuentu præfens, ad dexteram sibi Anselmum Episcopum Lucensem constituerat, à sinistra uero Guidonem archiepiscopum Mediolanensem sibi assistere præceperat. Pæpsecta uero populi uoluntate, Legatus postmodum conuocato in templum populo in concionem ascendit, & tandem tumultu sedato sic dixit: [Nicolaus Pont. Max. frater charissimè, misit me ad uos, non ut Ecclesiæ Romanæ honori, & amplitudini seruirem, sed ut uestræ gloriæ atque salutis consulere. Quid enim honore tenuissimi hominis Romana eget Ecclesia, quæ laudem præconia ex ipsius ore Saluatoris est adeptæ? Quæ autem prouincia in terris ab eius ditione libera reperitur? Cuius arbitrio ipsum quoque cælum aperitur, & clauditur? Et quidem si rectè attenderitis, reliquas ecclesias ab hominibus institutas esse reperietis ecclesiam uero Romanam à Deo ipso esse fundatam, atque ab eo cum reliquis omnes, tum maxime Mediolanensem ortus sui primordia, & disciplinæ rudimenta sumpsisse. Quid enim Petrus & Paulus, qui Romanam Ecclesiam suo sanguine consecraverunt? Nonne hæc quoque per discipulos suos instituerunt? Nazarius enim à Lino Petri discipulo, sacro fonte ablutus, sacrum in hac urbe martyrium est passus: Geruasius & Protasius, quorum sancta in hac urbe corpora coluntur, nõ alium quam Paulum habere magistrum. Sanctus denique, quo uos tantopere gloriamini Ambrosius, cum Nicolaitarum hæresim per se quondam coercere non posset, à Romana ecclesia præfidium implorauit: atque tres uiri ad huius erroris expiationem à Siricio tum Pontifice missi, præfens ciuitati auxilium attulerunt. Quam obrem cum & primi salutis uestræ auctores, & post labentis disciplinæ emendatores ab Ecclesia Romana prodierint, quid est quod eius decretis obtemperare intemptiua nunc contumacia recusetis?]

Quibus uerbis proteruum populum adeo flexit, ut subito se ad omnia eius mandata paratum esse responderet. Quæstione mox de Clericis instituta, vix vnus repertus est, qui non aut ordines emisset, aut mulieribus consuetudinibus particeps non esset. Tum legatus, omnibus se ueniam daturum ostendit, si iureiurando promitterent se in posterum ab eiusmodi flagitiis temperaturos. Iurandum fuit triplex: primum enim archiepiscopus ita iurauit: *Confitetur morem in Ecclesia inoleuisse, ut quæcumque Clericales ordines acciperet, Subdiaconatus nomine, nuntios duodecim; Diaconatus, octiduum; Presbyteratus, uiginti quatuor penderet. Itaque præfente Domino Petro Hostiensis Episcopo, Legato Nicolai Pontificis, & Demino Anselmo Lucensi Episcopo, & omnibus uobis, damno & detestor omnem Simoniacam hæresim, ac me, & Clericos, & successores meos spondeo nihil in præsterum exacturos. Nicolaitarum quoque hæresim eadem ratione condemno, & Presbyteros, Diaconos ab uxoris & concubina-*

rum congressu, qua ad potero, propulsurum promitto. Polliceor quoque me nunquam aliquos consecraturum prater Monachos, quos supriori sacramento non obligem.

Duo priora Clerici pariter iuraverunt. Et his actis, archiepiscopus se proiecit in terram, & piaculum sibi iniungi postulat, quia licet ea ipse in Ecclesiam probra non inuexisset, tamen cum posset, ex ea ipse non sustulisset. Legatus centum annorum piaculum imposuit; idque redimere posse certa in singulos annos pecunia voluit; Clericos diuersis ad vitam ieiuniis obligauit. Archiepiscopus inde concionem ascendit, ac praesente clero, & populo; cle- rum suum iurare iussit, se has duas haereses pro viribus extirpaturum. Eodemque die se iuraturando populus obstrinxit. Vnde legatus clericis pristina ornamenta, literas etiam, & castis officii restituit. Et archiepiscopus promissit eidem se eos religionis gratia, Romam, aut Turo- num missuros; se vero ad S. Iacobum in Hispaniam itu- rum. Haec cum Legatus Mediolani peregit. Sed eo inde profecto, archiepiscopus aperis clericorum suorum con- uitiis affectus, quod Mediolanensis libertatem Ecclesiae prodidisset; in sententia castitatis non perstitit, sed pro- misueros mulierum concubitus clericis concessit. Itaque sequenti anno, qui fuit millesimus sexagesimus, ad cor- ruptos mores redierunt. Vnde Petrus Damiani ad eos hanc Epistolam misit: *Petrus Damiani fratris Mediolanensi- bus salutem: Nicolaitarum haeresis quae à uobis nobiscum labo- rantibus uidebatur euulsa, repellat. Deus uult probare con- stantiam suorum. Ecce qui prius Nicolaitarum, & Simoniacae haeresis laqueus tenebantur, nunc ad perditionis suae cumulum, sunt etiam violato sacramento peruri: quod tamen, in Medio- lanensi Ecclesia nouum non est, quia initio ab Auxentio atque Ambrosio inuoluta, diuersi digni ad is homines habere consuevit.*

C A P. XVIII.

De potestate Romani Pontificis in ea, qua sunt vel ab Apostolis, vel à Domino constituta.

Primo quaeritur, An possit Romanus Pontifex ex toto, vel ex aliqua parte aliquid eorum mutare, abrogare & tollere, quae sancti Apostoli condiderunt? De hac quaestione tractauit. 1. par. cap. 15. quae. 4. agunt Abbas & alii in cap. super eo, de Bigamis, Glossa, in cap. Sunt quidam. 25. quae. 1. Augustinus Anconit. de potest. Eccles. q. 60. Quaestio- nem mouet id quod habetur in c. sunt quidam, 25. quae. 1. ubi Urbanus Papa sic ait: *Sunt quidam dicentes, Romano Pontifici semper licuisse nouas condere leges: quod & nos non solum non negamus, sed etiam ualde affirmamus. Sciendum ve- ro summopere est, quia inde nouas leges condere potest, unde Eu- angeliste aliquid & Prophetae nequaquam dixerunt. Vbi uero aperte Apostoli Domini, & eos secuti sancti Patres sententiali- ter aliquid definitiuerunt, ibi non nouam legem Romanus Ponti- fex, sed potius quod praedicatum est, usque ad animam & san- guinem confirmare debet. Si enim quod docuerunt Apostoli, & Prophetae, destruere (quod absque) nitentur, non sententiam da- re, sed magis errare conuinceretur. Et cap. Contra statuta, ead- em causa & quaestione, ex Zozimo Papa dicitur: *Contra sta- tuta Patrum condere aliquid, uel mutare, neque huius quidem sedis potest auctoritas. Apud nos enim inconuulsi radicibus ui- uat antiquitas, cui decreta Patrum sanxere reuerentiam. Et in cap. Onus quod, eadem causa, & quae. Marcellus Papa in- quit: *Inuisum iudicium, & definitio iniusta, & regio metu & iussu à iudicibus ordinata non ualeat; nequaquam, quod contra Euangelicam, uel Propheticam, uel Apostolicam doctrinam, constitutionem ue eorum, suo sanctorum Patrum actum fuerit, stabit: & quod ab infidelibus, uel haeticis factum fuerit, om- nino cassabitur. Haec ibi. & cap. Super eo, de Bigamis ait Lú- cius III. cum Bigamis contra Apostolum dispensare non licet. Idem dicit Innocentius III. in cap. Nuper, & c. A nobis. eod. tit. Respondeo, quaedam Apostolorum tradidisse tanquam iussa & praecipia Domini, cuiusmodi sunt quae pertinent ad naturam & substantiam sacramentorum, ad eorum***

Azor. Institut. Moral. Pars II.

materias, formas, & ordinarios ministros: & haec Roma- nus Pontifex mutare nequaquam potest, ut dicam quaes- tione proxime sequenti: Multa item nobis reliquerunt tanquam fide diuina credenda: quales sunt fidei articuli, & ea omnia, quae Euangelistae scripserunt, & ea quae ad fidem pariter spectant: quae quamuis non scripto, uia tamen uoce tanquam à Domino accepta prodiderunt, qualis est sanctorum caelorum inuocatio, sacrarum ima- ginum cultus, pro uiuis & mortuis inueniunt sacrificii ob- latio, & id genus alia. Et in his quoque nihil Romanus Pontifex mutare potest: neque enim ipse est nouam, uel aliam fidem & religionem condere; sed à Christo Do- mino conditam, & Apostolorum ministerio & opera pro- mulgatam, & acceptam, credere, conseruare & tueri. Et hoc est quod in titatis Capitibus dicitur: *Contra Aposto- lorum doctrinam, uel Prophetarum, nihil etiam Roma- num Pontificem posse.*

Aliqua tamen Apostoli constituerunt, tanquam Ec- clesiarum, quibus erat cura commissa, rectores, eo quod ea ad bonam ipsarum Ecclesiarum gubernationem perti- nerent, uel ad tempus, uel in perpetuum. Ad tempus qui- dem edixerunt ut à suffocato & sanguine Gentes abstine- rent. Item ut una cum Euangelio aliqua veteris legis cæ- remonia obseruarentur. Et haec quia ad tempus data praecipia sunt, temporis quoque progressu ipsa Ecclesia mutauit & abrogauit: Ea etiam quae in perpetuum con- diderunt ad bonam Ecclesiarum administrationem, Roma- ni Pontificis auctoritate mutare non omnino, sed ex parte queunt, quoniam sine iusta causa & legitima, Roma- nus Pontifex ea laxare, uel abrogare sine peccato ne- quit: quamuis si id faciat, eiusmodi iuris relaxatio uel ab- rogatio vim & locum habeat: nihil tamen relaxando, ubi causa subest iusta, Romanus Pontifex peccat. exempli causa: Paulus Apostolus praecipit, bigamum non esse ad ordines promotendum, nec homicidam, alium ue crimi- nosum; & tamen aliqui Romani Pontifices, haec iura in- terdum relaxasse perhibentur. Pari ratione Canon quid- dam Apostolorum decernit, ut Presbyter, uel Diaconus cum foemina rem habens, à Clericorum gradu deiciatur, cap. Presbyter. Distinct. 81. & tamen Gangrense Concilium iussit de causis huiusmodi iuris rigorem laxauit. cap. Pres- byter. Distinct. 82.

Secundo quaeritur, An possit Romanus Pontifex abro- gare, uel mutare aliquid eorum quae sunt iuris diuini? Canonici iuris interpretes, ut Abbas, & alii in cap. ult. de consuetudine, ut testatur Couar. de Matrim. p. 2. c. 6. §. 9. num. 2. & 3. communiter docent, posse Romanum Pontificem ius di- uinum declarare, interpretari, restringere, remittere, am- plificare, augere, & mutare: atque id exemplis adhibitis demonstrant. Nami diuini iuris est Sabbatum colere; die- bus festis à uespera in uesperam ferri; decimam partem ex perceptis fructibus soluere Ecclesiae; uota reddere; quod iuramentum promissum, praestare, & implere; testi- monio duorum aut trium testium stare: & tamen Eccle- sia sabbati cultum in diem Dominicam mutauit, nec ubi- que in diebus festis à uespera in uesperam à laborando cel- samus: nec ubique personalis, aut praedialis decima sol- uitur; & uotum ac iuramentum saepe Romani Pontificis auctoritate relaxatur: & in multis controuersis & causis, plurimum testium, quam duorum, uel trium sententia re- quiritur. Item an matrimonia inter certa personarum ge- nera, Leuitici 18. diuina lege prohibita, possit Pontifex, ut licita approbare, suo loco dicemus.

Communis tamen Theologorum in 3. distinct. 37. & in i. cap. 8. opinio est, ut testatur Couar. de Matrim. par. 2. c. 6. §. 9. num. 4. quam habet etiam S. Thom. 1. 2. q. 100. art. 8. nihil eorum quae sunt iuris diuini, posse Romanum Pontifi- cem, uel ex toto, uel ex parte abrogare mutare, quamuis iusta ex causa possit, hunc, uel illum à iuris diuini rigore eximere: nec enim idem est, ius diuinum ex toto, uel ex parte tollere, quod iuris diuini rigorem ex iusta causa re- laxare, hoc est, aliquem à iuris diuini rigore soluere. Sed

i. Ti. 3.
Tit. 1.

B b i iuris